

T.C.
GİRESUN İL ÖZEL İDARESİ
İL GENEL MECLİSİ
(STRATEJİ VE PLANLAMA KOMİSYONU)

Rapor Tarihi : / /2025

Konusu : İhraç Edilen Giresun Kalite Fındık

İL GENEL MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
GİRESUN

İlimizde 2024 yılında üretilip ihraç edilen Giresun kalite fındık ne kadardır, ilimize ekonomik ve stratejik katkılarının araştırılması ile ilgili önerge komisyonumuza araştırılmak üzere havale edilmiştir.

RAPOR

2024 Yılı Giresun İli Fındık Üretimi ve İhracatı

Fındık, Türkiye ekonomisi ve özellikle Karadeniz Bölgesi için büyük öneme sahip bir tarım ürünüdür. Giresun ili, Türkiye'nin en önemli fındık üretim merkezlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu raporda, Giresun ilinin fındık üretimi, Türkiye'nin yıllık fındık ihracat miktarı ve 2024 yılı fındık ihracat verileri incelenerek sektörün güncel durumu ve geleceği hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Fındık, Giresun ve çevresinde yüzyıllardır yetiştirilmektedir. Bölgenin ılıman ve yağışlı iklimi, fındık yetiştiriciliği için ideal koşulları sağlamaktadır. Ancak, fındığın ticari anlamda büyük ölçekli üretimi ve ihracatı, 20. yüzyılın başlarında hız kazanmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında devlet teşvikleri ve kooperatifleşme çabaları, Giresun'da fındık üretiminin artmasında önemli rol oynamıştır.

Giresun Kalite fındık Giresun ilinin tamamında yetiştirilen tombul fındıklar ile az çok Giresun kalitesi özelliği taşıyan Trabzon ilinin Beşikdüzü, Vakfikebir, Çarşıbaşı ve Akçaabat ilçelerinde yetiştirilen tombul fındıklardır. Dünyanın en üstün özellikli fındıklarıdır. Dünyadaki fındık çeşitleri içinde en yüksek oranda zar atan fındıktır olarak tanımlanmıştır. Giresun, Türkiye'nin toplam fındık üretiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır. Yıllık üretim miktarı, iklim koşullarına, hastalık ve zararlılara karşı alınan önlemlere ve uygulanan tarım tekniklerine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Giresun'un yıllık fındık üretimi ortalama 80.000-120.000 ton arasında değişmektedir. Bu rakam, Türkiye'nin toplam fındık üretiminin yaklaşık %15-20'sini oluşturmaktadır. Giresun'da fındık bahçelerinin verimliliği, bahçelerin yaşı, kullanılan fındık çeşitleri, toprak yapısı ve bakım uygulamalarına göre farklılık arz etmektedir. Son yıllarda, modern tarım tekniklerinin uygulanması, sertifikalı fidan kullanımı ve sulama imkanlarının artırılması ile birlikte, Giresun'da fındık bahçelerinin verimliliğinde artış gözlenmektedir.

Türkiye'de fındık tarımı yapılan bölgeler üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar; 1., 2. ve 3. Standart Bölgelerdir. En önemli bölge olarak kabul edilen 1. Standart Bölge kapsamında Artvin, Giresun, Ordu, Rize ve Trabzon illeri bulunmaktadır. Türkiye'de 2024 yılında fındık üretim alanı yaklaşık 7 milyon da'dır. Ordu 2,3 milyon da ile en fazla fındık üretim alanına sahip ildir. Ordu'yu 1,2 milyon da ile Giresun ve 960 bin da ile de Samsun takip etmektedir.

Giresun İlinde Fındık Üretimi

Giresun ili, coğrafi konumu, iklim koşulları ve toprak yapısı fındık yetiştiriciliği için oldukça uygun bir ortam sağlamaktadır. Fındık üretimi, Giresun'da genellikle engebeli arazilerde yapılmaktadır². İlimiz fındık üretim alanları bakımından sahil kol(0m-250m), orta kol(250m-500m) ve yüksek kol(500-750m) olmak üzere üç bölgeden oluşmaktadır. Bu durum, makineleşmeyi zorlaştırarak üretim maliyetlerini artırmaktadır². Bölgemizde bulunan Tarım ve

Orman İl Müdürlüğü, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi (DOKAP)Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA), Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu(TKDK) Giresun'da fındık sektörünü desteklemek için çeşitli projeler yürütmektedir².Giresun ilinde ise yıllık ortalama 75-80 bin ton fındık üretilmekte olup, bu rakam yıllar itibariyle en az 20.000 ton en fazla 140.000 ton olarak değişkenlik gösterebilmektedir³.

Giresun ilinde fındık üretiminde verimlilik Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır². Bu durumun başlıca nedenleri arasında geleneksel üretim yöntemlerinin kullanılması, modern tarım tekniklerinin yeterince yaygınlaşmaması ve fındık bahçelerinin yaşlanması sayılabilir. Ayrıca, fındıkta görülen hastalık ve zararlılar da verimliliği olumsuz etkileyen faktörler arasındadır².

Lisanslı fındık depoları, Giresun'da fındık piyasasının istikrar kazanması ve verimliliğin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır⁴. Bu depolar, çiftçilere ürünlerini uygun koşullarda depolamak ve pazarlamak için güvenli bir ortam sunmaktadır. Ayrıca, lisanslı depolar sayesinde fındık fiyatları daha istikrarlı hale gelmekte ve çiftçiler ürünlerini daha iyi fiyatlarla satabilmektedir.

Giresun Kalitesi ve Uluslararası Pazar

Giresun kalite fındık, uluslararası pazarda yüksek bir üne ve talebe sahiptir⁵. Giresun fındığının kendine özgü aroması, lezzeti ve iriliği, özellikle çikolata ve şekerleme gibi ürünlerde tercih edilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle, Giresun fındığı dünya genelinde birçok ülkeye ihraç edilmekte ve Türkiye'nin fındık ihracatında önemli bir paya sahiptir. Giresun, Türkiye'nin toplam fındık üretiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır. Yıllık üretim miktarı, iklim koşullarına, hastalık ve zararlılara karşı alınan önlemlere ve uygulanan tarım tekniklerine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Giresun'un yıllık Giresun Kalite fındık üretimi ortalama 80.000 ton dur. Bu rakam, Türkiye'nin toplam fındık üretiminin yaklaşık %15'sini oluşturmaktadır.

Giresun İli Yıllık Fındık İhracat Miktarı

Giresun'da üretilen fındık, başta Almanya, İtalya ve Hollanda olmak üzere birçok Avrupa ülkesine ihraç edilmektedir . Ayrıca, ABD, Çin ve İsrail gibi ülkelere de fındık ihracatı yapılmaktadır . Giresun ilinin fındık ihracatında "Giresun Kalitesi" olarak bilinen tombul fındık önemli bir yere sahiptir . Bu fındık çeşidi, kendine özgü aroması ve lezzetiyle uluslararası pazarda yüksek bir üne sahiptir ve özellikle çikolata ve şekerleme endüstrisinde tercih edilmektedir. Giresun ilinin toplam ihracatı içinde fındığın payı %85 olarak belirtilmektedir . 2022 yılında Giresun'un toplam ihracatı 346,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir . Bu verilere dayanarak, Giresun ilinin 2022 yılındaki fındık ihracatının yaklaşık 294 milyon dolar değerinde olduğunu tahmin edilmektedir.

Fındık ve Mamulleri İhracatı (15 - Gıda Ürünleri İmalatı) Giresun'un ihracatında ilk sırada yer alan ve EUROSTAT Teknoloji Sınıflamaları Listesi'ne göre Düşük Teknoloji sınıfına giren Fındık ve Mamulleri sektörü, Giresun için hayati önemde bir sektördür. İhracat değeri bakımından 90 Milyon USD'nin altına inmeyen bu sektör, toplamdaki pay bakımından da son 15 yıl ortalamasında % 82 gibi büyük bir değere sahiptir.

2005'te yaklaşık 100 Milyon USD olan sektör ihracat değeri; 2006 – 2009 arası 90 – 95 Milyon USD aralığında devam etmiştir. 2010'da ciddi bir yükseliş yaşayarak 130 Milyon USD'ye ve 2012'de de 160 Milyon USD'ye ulaşmış, bir sonraki yıl 125 Milyon USD'ye geri düşmüştür.

2014'te tekrar 175 Milyon USD'ye yükselen değer, arka arkaya 2 yıl ciddi düşüşler yaşayarak tekrar 100 Milyon USD'ye kadar inmiştir. 2018'de 115 Milyon USD'ye çıkarak başlayan yükseliş trendi, 2019'da 200 Milyon USD'ye, 2020'den sonra 229 Milyon USD'nin üstüne çıkarak devam etmiştir. Giresun bu sektörde son yıl verilerine göre Türkiye'de 3. sıradadır. İlk sırada Trabzon, ikinci sırada ise İstanbul yer almaktadır. Listeler firmaların merkezlerinin bulunduğu yerlere göre yapıldığı için ve fındık ihracatçısı firmalar genellikle İstanbul merkezli olduğu için sıralama bu şekilde çıkmaktadır. Giresun'un Türkiye fındık ihracatındaki toplam payı ise % 11,6'dır.

31.12.2024 İHRACATÇI FİRMALARIN KANUNİ MERKEZLERİ BAZINDA SEKTÖR İHRACAT PERFORMANSI (1000 \$)				
SEKTÖR	İLLER	2023	2024	DEĞ.
Fındık ve Mamulleri	GİRESUN	328.679,80	534.278,40	62.6%

Türkiye'nin fındık ihracatında başlıca hedef pazarlar arasında Avrupa Birliği ülkeleri, özellikle Almanya, İtalya ve Polonya yer almaktadır⁹. Ayrıca, son yıllarda Çin, Hindistan ve Rusya gibi ülkelere yapılan fındık ihracatında da artış gözlenmektedir.

2024 Yılı Fındık İhracat Verileri

2024 yılı, Türkiye fındık ihracatı açısından oldukça başarılı bir yıl olmuştur. 2024 yılı Ocak-Aralık döneminde Türkiye'den gerçekleştirilen fındık ihracatı 534.278,40 dolar döviz girdisi elde edilmiştir¹³. Bu ihracat rakamları, bir önceki yıla göre değerinde ise %62,60 oranında artışa işaret etmektedir¹³.

2024 yılında Türkiye'den 127 farklı ülkeye fındık ihracatı gerçekleştirilmiştir¹³. En çok fındık ihracatı yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, İtalya, Polonya, Fransa ve Çin Halk Cumhuriyeti olmuştur¹³. Almanya, Türkiye'nin fındık ihracatında en önemli pazar konumundadır ve 2024 yılında toplam fındık ihracatının %27,3'ünü tek başına Almanya'ya gerçekleştirilmiştir¹⁰.

2024/2025 ihracat sezonunun ilk ayında ise fındık ihracatında bir önceki yılın aynı ayına göre %30 oranında artış yaşanmıştır⁹. Bu artış, Türkiye fındığının uluslararası pazardaki güçlü talebini göstermektedir.

Sonuç

Giresun ili, Türkiye'nin fındık üretiminde önemli bir yere sahip illerden biridir. Ancak, verimlilik ve üretimde yaşanan dalgalanmalar, sektörün karşılaştığı önemli sorunlar arasındadır. Türkiye, dünya fındık üretiminde ve ihracatında lider konumundadır. Fındık ihracatı, Türkiye ekonomisi için önemli bir döviz kaynağıdır. 2024 yılı, Türkiye fındık ihracatı açısından başarılı bir yıl olmuştur. İhracat miktarı ve değeri, bir önceki yıla göre önemli ölçüde artmıştır. Almanya, Türkiye'nin fındık ihracatında en önemli pazar konumundadır. Trabzon ili ise, Türkiye'nin fındık ihracatında önemli bir paya sahiptir.

Fındık sektörünün geleceği, dünya fındık fiyatlarına, rekabet koşullarına ve Türkiye'nin üretim ve ihracat politikalarına bağlı olacaktır. Verimliliği artırıcı önlemler, modern tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele, kalite kontrol ve pazarlama stratejileri, sektörün sürdürülebilirliği açısından önem taşımaktadır.

Gelecek Perspektifi ve Zorluklar

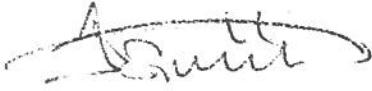
Fındık sektörü, Türkiye ekonomisi için stratejik öneme sahip bir sektördür. Sektörün gelecekteki büyüme potansiyeli, küresel fındık talebindeki artış, yeni pazarlara açılma ve katma değerli ürünlerin geliştirilmesi gibi faktörlere bağlı olacaktır. Giresun'da fındık sektörü, bazı önemli zorluklarla karşı karşıyadır. Bu zorlukların başında, iklim değişikliğinin olumsuz etkileri gelmektedir. Son yıllarda artan sıcaklıklar ve değişen yağış rejimleri, fındık üretimini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, hastalık ve zararlılar da özellikle Kahverengi Kokarca verimliliği düşüren önemli faktörler arasında olacaktır.

Bir diğer önemli zorluk ise, fındık fiyatlarındaki dalgalanmalardır. Dünya fındık fiyatları, arz ve talep dengesine göre belirlenmekte ve bu denge, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Fiyatlardaki dalgalanmalar, üreticilerin gelirlerini olumsuz etkileyebilmektedir.

Ayrıca, Giresun'da fındık bahçelerinin yaşlanması ve yenilenme ihtiyacı da sektörün önemli sorunlarından biridir. Yaşlı bahçelerin verimliliği düşmekte ve bu da üretim miktarını olumsuz etkilemektedir.

Ayrıca diğer üretici ülkelerden gelen rekabet ve üretim maliyetlerindeki artış gibi zorluklar da sektörü beklemektedir. Bu zorlukların üstesinden gelmek için, sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması, Ar-Ge çalışmalarına yatırım yapılması ve üreticilerin desteklenmesi gerekmektedir.

Meclisimizin bilgilerine arz olunur.

İsmail Hakkı ÖZTÜRK
Komisyon Başkanı

Mehmet Akif YILMAZ
Başkan Yrd.

Fatih ÇANŞIZ
Sözcü

Semin AYDIN
Üye

Ömer CEBECİ
Üye